

őszén termelték ki és szántották meg kb. 60 cm mélységben. A telepítés 2011 kora tavaszán történt, és ekkor bukkantak a munkások a szántásban fekvő csontokra, amelyeket egy rakásba hordtak össze. Az előkerült csontokról az erdőgazdaság dolgozói bejelentést tettek a rendőrségen, amely 2011. április 8-án helyszíni szemlét tartott, melynek során a helyszínen fényképfelvételeket készítettek és elszállították a csontokat. A kecskeméti Katona József Múzeum Régészeti osztályát 2011. április 11-én keresték meg és adták át a csontokat. 2011. április 14-én a területre utaztunk, de akkor pontos adatok hiányában nem találtuk meg a helyszínt. Április 20-án Czirkó Ottó kerületvezető erdész kalauzolt el a helyszínre, ahol az alábbiakat tapasztaltuk:

A felszínen még kb. 5–6 kisebb embercsont volt, közöttük több kisebb vastárgy (nyílhegyek), valamint egy bronzkarika feküdt. A tárgyak elhelyezkedéséről fényképfelvételeket és vázlatrajzot készítettünk, majd elcsomagoltuk. Fémkereső műszerrel átvizsgáltam a területet és még néhány egyéb vastöredéket találtam. Miután a felszínen és a műszer által átnézett területen újabb fémtárgyak nem kerültek elő, a kutatást befejeztük. Az előkerült leletek alapján valószínűleg egy honfoglalás kori férfisírt bolygattak meg.

A sír helyének átvizsgálására és a még mélyebben fekvő leletek összegyűjtésére a helyszínen egy kisebb hitelesítő ásás lenne indokolt.

Munkatárs: Vida Ágnes adattáros.

SZÉKELY GYÖRGY

14. Baranyajenő, Gábor-kereszt (KÖH 78065)

(Baranya megye) Ő

A helyiek szerint a falu K-i szélén fekvő Káposztáskert nevű dűlőben köveket, téglamaradványokat szoktak találni, ettől DK-re, a 66-os sz. út D-i oldalán, a Gödrei-árok É-i felén fekvő Kenderföldön pedig tégladarabok kerültek elő, egyszer állítólag harangot is találtak itt. 1714-ben Jenő elpusztult templomát említik, tehát a falu határában kereshető egy középkori egyház hely. 2011. április 11-én a Káposztáskert Ny-i felén, száraz szántóföldön semmiféle leletet nem találtunk, a dűlő DK-i részében, az út menti fészülettől É-ra kevés, jellegtelen őskori cserepet figyeltünk meg. Az úttól D-re, a Kenderföld K-i felében sűrű búza volt, Ny-i részét nem jártuk be.

Munkatárs: Patton Gábor.

K. NÉMETH ANDRÁS

Barbacs, Lanzsai-dűlő I.

(KÖH 70377)

(Győr-Moson-Sopron megye)

A lelőhelyen 2011–2012-ben végzett kutatásokat összefoglalóan lásd a 2012. év jelentései között.

15. Barcs–Somogytarnóca határa

(Somogy megye) U, R, B, LT, Ró, Á, I

Az Istvándi gázmezők és a MOL Babócsa gázüzem között létesítendő gázvezeték építése előtt 2010 őszén és 2011 tavaszán a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága terepbejárásokat, majd a nyár folyamán feltárásokat végzett.

Aszalói-dűlő (KÖH 19624): 2011. június 1–22. között 6 m szélességben tártuk fel a lelőhelyet. Az objektumok sűrűn, egymáshoz közel helyezkedtek el, maga a lelőhely le volt kopva, az objektumok viszonylag sekélyek voltak. Összesen 69 objektum – gödrök, árkok, cölöplyukak – került elő, nagy részük őskori volt. A legkorábbiak a dunántúli vonaldíszes kerámia kultúrája időszakába tartoznak. A lengyeli kultúra 2 gödréből származó leletanyagból – vörös festésű töredékek mellett – egy oltárhoz vagy idолhoz tartozó láb töredékét lehet kiemelni. Két rézkori objektumot találtunk: 1-1 gödör a tüzdelt barázdadíszes kerámia kultúrájához, ill. a bolerázi csoporthoz tartozott. A kisapostagi kultúra és az urnamezős kultúra 4-4 gödre mellett 1 kelta és 2 római gödör is előkerült. Öt Árpád-kori objektum tartozott a lelőhely későbbi korszakaihoz. Az utóbbiak betöltéséből a szokásos fazékperemeken kívül agyaggolyókat is találtunk.

Sertésteleptől ÉNy-ra (KÖH 19628): A sertésteleptől É-ra, a Gyöngyös-pataktól Ny-ra lévő lelőhelyet 2011. június 1–6. között 6 m szélességben kutattunk. A terület szántott, mezőgazdasági művelés alatt állt, erősen lepusztult, az objektumok viszonylag sekélyek voltak. Összesen 26 objektumot tártunk fel, ezek többsége gödör volt, ezek mellett árkok, ill. cölöplyukak kerültek elő. Tizenkét objektumnak nem volt leletanyaga, a többi – 1 kelta gödör kivételével – a dunántúli vonaldíszes kerámia kultúrája és a lengyeli kultúra időszakába tartozott.

Munkatársak: Molnár István régész, Balla Krisztián, Cserép Tamás, Nyári Zsolt technikusok.

SIPOS CARMEN

16. Battonya határa

(Békés megye) Ő, U, B, V, Szk, LT, Sza, A?, Á, Ú, Kú, I

2011 folyamán régészeti megfigyelés mellett kiviteleztek a MOL Nyrt. Dombegyház-DNy-8 és DNy-9 kútbekötő vezeték fektetését. Az ennek során előkerült lelőhelyeken az Ásatárs Kft. végezte el a leletmentést vagy a megelőző feltárást.

Kovács házi fasor (KÖH 60034): A lelőhely Battonyától ÉNy-ra, a mezőkovácsházi műúttól Ny-ra, a műúttól kb. 500 m-re lévő, a Hármashatár irányába húzódó fasortól K-re helyezkedik el egy kb. 300×130 m-es felületen. Június 15–22. között 907 m² humuszosítása után a sárgásbarna agyagos altalajon (90–110 cm mélyen) 44 objektum (55 stratigráfiai egység) folytja rajzolódott ki, melyek elsősorban a nyomvonal középső és K-i részén csoportosultak. Közülük 11 geológiai jelenség, 2 árok, 2 cölöphely, 3 sír, 3 épület és 34 gödör volt. A régészeti objektumok korát tekintve 40 szarmata, egy 18–19. századi és 3 korhatározó leletanyag hiányában ismeretlen korú volt. A szarmata településobjektumok közül a különböző méretű és formájú gödrök fordultak elő a legmagasabb számban. A nagyobb méretű, méhkas alakú, mély gödrök a szelvény középső és K-i szakaszán csoportosultak, a kisebbek egyesével vagy csoportokban helyezkedtek el. A szarmata gödrök mellett

2 szögletes alaprajzú, félig földbe mélyített házat is feltártunk. Az egyik ház aljába a későbbiekben 2 méhkas alakú gödröt is beástak. A szelvény Ny-i szélén 3 szarmata temetkezés is előkerült. A sírok közül 2 DNy–ÉK és 1 K–Ny tájolású volt. Két sírba gyermeket, egybe nőt temettek el. A sírok mindegyike bolygatott volt, csak az egyikben találtunk a koponya mellé helyezett, a túlvilági útra szánt edénymellékletet. A szarmata kori objektumok leletanyagának zömét a korongon készített és a kézzel formált edénytöredékek alkották, melyek között római import *terra sigillata* töredékek is akadtak. A sírok közelében egy 18–19. századi, hosszúkás téglalap alakú műhelyt is feltártunk, melynek teljes felületét patics és salakréteg fedte.

Rockó-tanya (KÖH 78507): A lelőhely Battonyától ÉNy-ra, a Cigányka nevű határrész Ny-i felében, a Cigányka-érbe D-ről érkező Battonyai-Nagy-csatorna Ny-i partján helyezkedik el. A kivitelezési munkák során, a kiásott gázárók É-i és D-i falában mintegy 97 m hosszán régészeti objektumok betöltését figyeltük meg. A gázárók É-i oldalán 2,5 m szélességben, a D-i oldalán a párhuzamosan futó élővezetékek miatt csak 50–70 cm szélességben volt lehetőségünk feltárást végezni. Október 28. és november 5. között a lehumusztolt 282 m²-en két szakaszon helyezkedtek el a településmaradványok. A K-i szakasz 26 m, a Ny-i szakasz 61 m hosszúságú volt. A két terület között mintegy 15 m hosszú sávot nem tártuk fel, mert régészeti objektumokat ezen a szakaszon nem láttunk a kiásott gázárók falában. A gázárók D-i oldalán csak a K-i szakaszon végeztünk rábontást. A kötött, sárgásbarna agyagos altalajon (70–90 cm mélyen) 15 objektum (18 stratigráfiai egység) folytja rajzolódott ki. Közülük 12 gödör, 2 valószínűleg épület, 2 árok, 1 árokszerű gödör és 1 kürtös kemence volt. A régészeti objektumok korát tekintve 13 újkőkori és 5 korhatározó leletanyag hiányában ismeretlen korú volt.

A régészeti jelenségek egyenesen sűrűségben helyezkedtek el a nyomvonal mindkét szakaszán. A Ny-i területen a településmaradványok nagy része gödöralj volt, melyekből 1–2 kézzel formált, valószínűleg újkőkori oldaltöredék került elő. A K-i területen egy ÉNy–DK-i irányú árkot és egy nagy méretű újkőkori objektumot, talán épületet találtunk. Ez utóbbi jelenség Ny-i felébe ásott mélyedésének falához egy kürtös kemencét vájtak. A kemence kerekded alakú előtérgödrének csak kis részletét tudtuk feltárni. A nagy méretű objektumnak ugyan csak egy részlete esett a feltárási területre. Az említett gödörből több zsáknyi újkőkori (Körös-kultúra) edénytöredék, kevés állatsont, áglyenyomatos tapasztásdarabok és különböző méretű, ujjbenyomással díszített felületű agyagnehezékek kerültek elő. A kürtő keményre kiegészített falában hosszanti irányba futó, 6–7 cm-enként elhelyezkedő áglyenyomatokat dokumentáltunk.

Sánka-halom (KÖH 63470): A nagy kiterjedésű lelőhely Battonyától ÉK-re, a Battonyáról a Mezőkovácsháza és Magyar-dombegyháza közötti út felé tartó, É–D-i irányú kővezetett út K-i oldalán, a régi, K–Ny-i irányú, széles folyómedernek (a Cigányka-érnek) a D-i magaspártján helyezkedik el. A Cigányka-ér D-i oldalán partos vonulat húzódik, amely a Sánka-halommal együtt képez egy nagyobb kiterjedésű régészeti lelőhelyet. Az itt eddig előforduló edénytöredékek őskori, népvándorlás kori (szarmata) és Árpád-kori lelőhelyet jelölnek, de az eddigi terepbejárások nem tették lehetővé, hogy egyér-

telmű pontossággal meg lehessen jelölni a lelőhely határozott kiterjedését. Június 21–27. és július 6–8. között a lehumusztolt 2048 m²-en egy ÉK–DNy-i irányú szelvényben kutattunk a lelőhely ÉNy-i részén. A lelőhely 320 m-es szakaszát volt lehetőségünk feltárni.

Az októberben megkezdődött kivitelezési munkák során újabb régészeti objektumokat érintettek. A feltárást közel 180 m hosszúságban folytattuk, 872 m²-en. A sárgásbarna agyagos altalajon (70–80 cm mélyen, a nyomvonal É-i részén 120 cm mélyen) 146 objektum (154 stratigráfiai egység) folytja rajzolódott ki, egyenesen sűrűségben. A szarmata és az őskori településobjektumok a nyomvonal középső részén fekvő enyhe magaslaton, a kútkörzet környezetében és az eredeti nyomvonalszakasz NyDNy-i szélén és a lelőhely Ny-i végén jelentkeztek magasabb számban. A jelenségek közül 117 gödör, 11 árok, 9 oszlophely, 7 ház, 3 sír, 3 árokszerű gödör, 3 kút és 1 körárok részlet volt. Korukat tekintve 11 őskori, 57 szarmata, 1 feltételezhetően avar, 1 Árpád-kori és 84 korhatározó leletanyag hiányában ismeretlen korú volt.

Az őskori objektumok egy részét kisebb méretű, kerek vagy ovális alakú, egyenesen szűkülő falú, sekélyebb gödrök, másik részét kerek alakú oszlophelyek alkották. Ez utóbbiak két csoportban helyezkedtek el, azonban a nyomvonal szabta szűk keretek miatt a felszín fölé épített épületek rekonstruálására nem volt lehetőségünk. Betöltésükből kevés és jellegtelen kézzel formált edénytöredék került felszínre, melyek korát nem lehetett pontosabban meghatározni.

A szarmata objektumok az egész nyomvonal területén, általában kisebb csoportokban helyezkedtek el. A legjellegzetesebb emlékeik a kerek alakú, méhkas alakú vagy egyenesen bővülő falú, mély gödrök. Az egyik gödör betöltésében a bontás során egy kemence bedobált, széttört sütőfelület töredékeit figyeltük meg. Két gödörben egy-egy teljes kutyavázat, egy lépcsős lejárátú gödör alján pedig egy majdnem egész, kézzel formált, vállán bevagdálással díszített fazekat bontottunk ki. Az élelmentároló vermek mellett néhány nagyobb méretű, aljukon beásásokkal tarkított bányagödröt és 2 hengeres falú, kb. 2 m átmérőjű kutat is feltártunk. Hét félig földbe mélyített, téglalap alaprajzú, É–D-i tájolású épületet is megfigyeltünk, melyek alján megtaláltuk a keményre letaposott padlót, azonban a járósíntbe mélyedő cölöphelyek nyomait nem. A szarmata településobjektumokból kézzel formált vagy korongon készített edénytöredékek (hombár, duzzadt peremű tál, felső füles edény), megmunkált kötőedékek (örlő-, fenőkövek) és állatsontok kerültek felszínre. Az egyik gödörben engobbal bevont római import kerámia, ill. másik 2 gödörben 1–1 üvegyöngy is volt. Néhány objektumban orsókarika, ill. 1 vaskés töredéke is napvilágra került.

A nyomvonal NyDNy-i szélén húzódó, ÉNy–DK-i irányú magaslat Ny-i lejtőjén 3 D–É-i és DK–ÉNy-i tájolású szarmata temetkezést, 2 akna- és 1 zárt körárokos sírt is feltártunk. Mindhárom sír rablott volt, azonban a halottak mellé helyezett viseleti (gyöngyök, övesat) és használati tárgyak (pl. vaskés) a sírokban maradtak. Két sírnál meg tudtuk figyelni a rablógödrök folytait is. Két sírba helyeztek a lábvégekhez edénymellékletet.

Egyetlen gödörből került elő egy kézzel formált, kerámiaüzalékkal soványított, a szarmata edényektől eltérő oldaltöredék, mely valószínűleg az *avarok* hagyatéka.

Az egyetlen *Árpád-kori* objektum egy hengeres falú kút volt, melyből cserépbogrács- és fazéktöredék került elő. Az *Árpád-kori* megtelepedésre utalt az a III. Béla kori tálpénz is, melyet a nyomvonal felszínén találtunk.

Legmagasabb számban a korhatározó leletanyaggal nem rendelkező objektumok, többnyire gödrök voltak. Nagyon alacsony számban találtunk árkokat, melyek egytagú, vízelvezető csatornák lehettek.

Tompa-puszta, Belák-tanya (KÖH 72267): A Száraz-ér medre és a mezőhegyesi határvonal között, az egykori, ma már megszűnt Belák-tanya helyétől ÉNy-ra, egy mélyedésnek a Ny-i, DNy-i partján helyezkedik el. A kb. 150×500 m kiterjedésű lelőhely felszínén a terepbejárásakor bronzkori és szarmata edénytöredékeket találtak. Június 17-én a lelőhely D-i részén 342 m²-t humuszoltak le. A 6 m széles és 87 m hosszú nyomvonalon, a sárgásbarna agyagos altalajon (70–90 cm mélyen) 15 objektum (15 stratigráfiai egység) feltárta rajzolódott ki. A régészeti jelenségek a K-i szelvényezettől kb. 10 m-re K-re egyenletes sűrűségben helyezkedtek el az egész nyomvonalon. A nyomvonal Ny-i végének 10 m hosszú szakasza régészetileg negatív volt. A régészeti jelenségek közül 5 oszlophely és 10 gödör volt. Az egykori településobjektumok nagy részét a kisebb-nagyobb méretű, kerek és ovális alakú gödrök, kisebbik részét a kerek alakú oszlophelyek alkották, melyekből korhatározó leletanyag nem került elő.

Tompa-puszta, Pogyina-tanya (KÖH 60035): A lelőhely Tompa-pusztának a Száraz-értől Ny-ra eső részének közepén, az egykori Pogyina-tanya helyétől ÉNy-ra, kb. 200 m-re, egy kb. 40×60 m sugarú felületen helyezkedik el. Június 4–7. között a lelőhely középső részén 345 m²-t humuszoltak le. A 4 m széles és eredetileg 87 m hosszú nyomvonalon, a sárgásbarna agyagos altalajon (100–110 cm mélyen) 11 objektum (11 stratigráfiai egység) feltárta rajzolódott ki. A régészeti jelenségek elszórtan jelentkeztek az egész nyomvonal felületén, amelyet Ny-i irányba 15 m-rel hosszabbítottak meg. A településobjektumok közül 9 kisebb-nagyobb méretű, kerek vagy ovális alakú gödör, egy kerek alakú oszlophely és egy árok volt. Korukat tekintve 4 bronzkori, a többi korhatározó leletanyag hiányában ismeretlen korú volt. A gödrök között, a lelőhely Ny-i részén egy ÉNy–DK-i irányú, enyhén ívelt aljú, keskeny vízelvezető árok futott. Az objektumok betöltéséből kevés leletanyag, állatcsontok és kézzel formált, vastag falú edénytöredékek kerültek elő. A gépi nyeséskor vastag falú, vízszintes bütöfküvel edénytöredék került felszínre.

Tompa-puszta VIII. (KÖH 28948): A Száraz-ér Ny-i partján található, egy szinte négyszög alakú teraszos kiemelkedésen és attól Ny-i irányban. Június 4–21. között 2240 m² lehumuszolása után a 4 m széles gázvezeték nyomvonalában 560 m hosszan kutattunk. A sárga agyagos altalajon 40–110 cm mélyen 143 objektum (175 stratigráfiai egység) feltárta rajzolódott ki, egyenletes sűrűségben, az egész nyomvonal területén. A bronzkori, a szarmata és az *Árpád-kori* településobjektumok a Száraz-ér magaspartján, míg a temetkezések az említett értől Ny-ra, egy alig látható kiemelkedés környékén sűrűsödtek.

A jelenségek közül 83 gödör, 25 árok, 20 sír, 18 oszlophely, 7 ház, 6 árokszerű gödör, 6 kemence, 4 előtérögödör, 2 körárok, 1 füstölögödör, 1 kürtő, 1 hamus gödör és 1 csontváz volt. Korukat tekintve 3 őskori, 10 bronzkori, 1 vaskori, 16 szkíta, 7 kelta, 2 kelta vagy szarmata, 64 szarmata, 18 *Árpád-kori* és 54 korhatározó leletanyag hiányában ismeretlen korú volt.

A lelőhely középső részén, egy közel 10 m széles egykori medret is megfigyeltünk, mely a szarmaták ide településekor már kiszáradhatott, mivel annak alján is objektumfoltok jelentkeztek. A bronzkori, szkíta, kelta, szarmata és *Árpád-kori* településobjektumok nagy részét a kerek vagy ovális alakú, egyenesen bővülő, vagy rézsús falú gödrök és vermek alkották. Az egyik szarmata gödörben két kutyavázat, egy másik gödör betöltésében egy fiatal felnőtt bedobott vázát bontottuk ki. Nagyméretű anyaggyerő gödröket és vízelvezető árkokat is feltártunk, melyek az előkerült leletanyagok alapján minden említett korszakban használatosak voltak. A félig földbe mélyített épületek közül 1 bronzkori, 1 kelta, 4 szarmata és 1 ismeretlen korú volt. A 4 m széles nyomvonal miatt egy ház sem tudtunk teljesen feltárni, azonban több esetben is meg tudtuk figyelni a tetőszerkezetet tartó cölöpök helyeit, illetve a házak többségében megtaláltuk a keményre letaposott padlót is. A szarmata és az *Árpád-kori* szabadtéri kemencék nagyjából egy helyen, a Száraz-ér magaspartjának közelében helyezkedtek el és több esetben is megfigyeltük, hogy az *Árpád-korban* ún. kemencebokrokot alakítottak ki. A sütőfelületek alá, a szarmata és az *Árpád-korban* is edénytöredékeket helyeztek a jobb hőmegtartás érdekében. Egyetlen szarmata kori füstölőt – füstölögödört és kürtőt – tártunk fel, melynek a tüzelőgödre a 2009. évi feltárás szelvényébe esett.

A lelőhely Ny-i szakaszán, egy kisebb kiemelkedésen szkíta és szarmata kori temetkezéseket figyeltünk meg. A szkíta sírgödrök négyszögletes, vagy ovális alakúak voltak. A négyszögletes sírok közül kettő sarkaiban az egykori sírípítményt tartó cölöphelyek nyomait is megtaláltuk. A sírokba a nyújtott vagy zsugorított testhelyzetű elhunytak – melyeket vagy a bal vagy a jobb oldalukra, illetve egy esetben hasra fektetettek – mellé 1–6 edényt helyeztek vagy a sír lábfeleli végébe vagy azokkal körberakva az elhunytat. Három temetkezésből őrlőkötőredékek is előkerültek. A vázak mellett az egykori viseleti (borostyán-, üveggyöngyök, bronz, ezüst hajspirálok, vas karperecek) és használati eszközöket (vaskések, orsógombok, vasfokos) bontottuk ki. A csontvázak sírok között egy hamvasztásos urnás temetkezés is napvilágra került, melyben a hamvak között egy vaskarperec feküdt. A sírok tájolása nem volt egységes (D–É, Ny–K, DNy–ÉK), azonban a temetkezések vagy sírsorokban, vagy kisebb csoportokban helyezkedtek el. Az urnás-hamvasztásos sír közelében egy ÉK–DNy-i tengelyű, részleges lótemetkezést (koponya, hosszúcsontok) is feltártunk, melynek a betöltéséből szkíta edénytöredék került felszínre.

A szarmata sírok a nyomvonal legnyugatibb részén feküdtek, melyek közül kettőt egy-egy körárok kerített. A megközelítőleg D–É-i tájolású, bolygatott sírok közül annak a férfinak a temetkezését érdemes kiemelni, akit ezüst és bronz övveretekkel díszített övvel, ezüst cipőcsatokkal és két edénymelléklettel temettek el.

Tompa-puszta X. (KÖH 78509): A lelőhely Battonyától ÉK-re, a Battonyáról a Mezőkovácsháza és Magyardombegyháza közötti út felé tartó, É–D-i irányú kövezett út Ny-i oldalán helyezkedik el, a Száraz-ér K-i magaspártján. Összeségében 110 m hosszan folyt régészeti feltárás a vezeték nyomvonalán. Egyes szakaszokon 4 m szélességben, máshol a gázáróktól É-ra eső területen volt módunk feltárást végezni 2,5 m széles sávban. Október 27. és november 2. között 302 m²-en kutattunk, a sárga agyagos altalajon (55–75 cm mélyen) 11 objektum (19 stratigráfiai egység) feltja rajzolódott ki. A jelenségek közül 10 gödör, 8 geológiai jelenség és 1 árok volt. A régészeti objektumok korát tekintve 4 szarmata, 1 kora újkori és 6 korhatározó leletanyag hiányában ismeretlen korú volt. A régészeti jelenségek változó sűrűségben helyezkedtek el, nagy részük gödöralj volt, melyekből kevés leletanyag (kézzel formált és korongolt edénytöredékek) került felszínre. Az egyetlen nagy méretű, méhkas alakú, mély gödör a Száraz-ér közvetlen K-i magaspártján helyezkedett el.

Tompa-puszta XI. (KÖH 78511): A lelőhely Battonyától ÉNy-ra, a mezőkovácsházi műttől Ny-ra helyezkedik el. A kivitelezési munkák során, a régészeti megfigyeléskor a Száraz-értől K-re, egy alig kiemelkedő magaslaton fekvő szakaszon az árokásó gépek egy nagyobb méretű régészeti objektumot érintettek. A megelőző feltárást október 29. és november 5. között 258 m²-en végeztük. A kötött, sárga agyagos altalajon (90–100 cm mélyen) 18 objektum (18 stratigráfiai egység) feltja rajzolódott ki, melyek kisebb-nagyobb méretű gödrök voltak. Közülük 4 újkorkori, 14 korhatározó leletanyag hiányában ismeretlen korú volt. Egyenletes sűrűségben helyezkedtek el a nyomvonalon; nagy részükből csak az altalajba mélyedő gödöralj maradt meg. A lelőhely legmarkánsabb objektuma az a nagy méretű gödör volt, melyet az árokásó gépek megromlaltak. A gödörből több zsáknyi újkorkori (Körös kultúra) edénytöredék került felszínre, valamint egy szögletes alakú oltártöredék, átlatsontok, ujjbenyomással díszített felületű agyagnehezékek és megmunkált kötőredékek.

Munkatársak: Barta Gábor, Berta Adrián, Gémesi Tamás, Litauszki Zoltán, Móricz Róbert technikusok.

GALLINA ZSOLT – GULYÁS GYÖNGYI

17. Bábonymegyer, Darudelelő-dűlő (KÖH 80629)

(Somogy megye) U, R, B, LT, Ró, A?

2011. október 17-én régészeti szakfelügyeletet végeztünk a községben, a Kis-Koppány-patak völgye, római kori út területén, ahol telekommunikációs kábelt húztak ki a Szent István utca közepétől a Béke utcáig. A kiásott árkokban régészeti leletanyagot, ill. objektumot nem lehetett megfigyelni, csak modern kori építési törmeléket. A lelőhely nagyobb része a műút É-i oldalán található, míg a kisebbik része a műút D-i oldalára, ill. a Kis-Koppány-patakon is átnyúlik. Ezen a részen találtunk egy felszántott földterületet, egy magas domb aljában, de a patak árterétől picit távolabb. Bejárva több kerámiát és egy vastárgyat gyűjtöttünk. Úgy vélem, hogy a KÖH 19801-es

sz. lelőhely nem terjed ki ebben az irányban, a leletek, amiket találtunk, egy új, eddig ismeretlen lelőhelyről származnak. A lelőhely kiterjedése nagyjából 400×90 m.

Először csak a lelőhely D-i, alacsonyabban fekvő részén találtunk pár kerámiát, majd É felé továbbhaladva elég ritkán lehetett találni leleteket. Összeségében elmondható, hogy inkább a terület pár m-rel magasabban fekvő részén találtunk több kerámiát. Az alábbi korszakok telepnyomait fedeztük fel: neolitikum, lengyeli kultúra, középső rézkor, urnamezős kultúra, mészbetetes?, badeni kultúra, kelta, római, avar?.

Munkatárs: Deák Ferenc régészhallgató.

VARGA MÁTÉ

18. Beremend, Csípőtelek (KÖH 20105) (Baranya megye) Á, Kk

A tehenészeti telep rekonstrukciójához kapcsolódó szakfelügyelet során a lelőhely É-i részén 2011 májusában feltártunk 3 egymásba ástott, nagy mennyiségű középkori (előzetes értékelés alapján 13–14. századi) edénytöredéket tartalmazó gödröt. A telepjelenségek a tehenészeti telep építések részben bolygatott lelőhely középkori rétegéhez tartoznak.

A leletanyag a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságának Régészeti osztályára került.

KOVALICZKY GERGELY

19. Berettyóújfalu, Nagy-Bócs-dűlő (KÖH 35204) (Hajdú-Bihar megye) U, B, Sza, A

A Bihari Regionális Hulladéklerakó bővítése (II. ütem) területén 23 440 m² nagyságú felszínén végzett megelőző feltárást a Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatósága. A 2011-es ásatás felszíne csatlakozik a 2004–2005-ös felszín K-i széléhez; itt került kijelölésre egy szabályos téglalap alakú terület, az új depónia (lerakó bővítés) helye. Így a 2004–2005-ös feltárásokkal, valamint a 2006-os bekötő út építésével kapcsolatos leletmentéssel együtt eddig összesen 93 126 m² nagyságú terület feltárására került sor. A feltárás során 493 db objektumot találtunk és 821 db stratigráfiai azonosítót adtunk ki, amelyek számozása követi a korábbi évek feltárásait. A felszín fedettsége heterogén volt: az ÉNy-i sarok nagyon intenzív, a D-i közepesen intenzív, a K-i és középső részek gyérnek bizonyultak. A felszínen összesen 4 korszak jelenségei kerültek napvilágra, melyek megoszlottak a szelvény területén: a feltárt objektumok túlnyomó többségét adó római császárkori jelenségek főként az É–ÉNy-i részre; a középső neolitikus objektumok pedig főként a mélyebben fekvő D-i részre összpontosultak. Ez a megfigyelés, főként a neolitikum esetében, jól illeszkedik a 2005-ben tapasztaltakhoz, mely szerint a neolit település lakói kifejezetten a vízhez közeli területeket kedvelték.

A középső neolit településnek elsősorban nagy méretű agyagkitermelő, másodlagosan hulladékgödörnek használt gödre kerültek feltárásra. Ezek közül 2 kisebb, amorf gödörben, az aljukra fektetve, 3 DK–ÉNy-i tájolású, bal oldalukra erősen zsugorított gyermekvázakat tartalmazó, melléklet nél-